

שלמה הניג

על כי

בנהגו במטוס-קרב של חיל-האוויר הישראלי, ב-שעה שמוט-ההגה יצא מ-כלל פעולה, סרב להתפרס את המטוס היקר להתפטר-קות, כנהוג במקרים כאלה, ובחרפו את נפשו מעל לצו התפקיד ומעבר ל-תביעת החובה, הנחית את המטוס בשלום, בהתאם ל-סעיף 2 של תקנון המופת

אך הניג סרב לחשוב על נטישת מטוסו. לבסוף החליט לנחות. אם לא יצליח, היה ברור כי לא יחיה לנסות שנית. הוא נחת עם הרוח, למרות שמקובל לנחות נגד הרוח. הסיבה: המסלול שנמד הרוח, היה קרוב מדי לבתים.

לפני הנחיתה ממש, בגובה של 30 מטר, החליט להוריד את אף המטוס ולנחות. הוא סובב את המקו, מכשיר כבד-תנועה אשר השפעתו על סיסת המטוס מורגשת רק ב-מאוחר. המטוס לא הגיב. לפתע היטה את אפו כלפי מטה, החל צולל במהירות מסת-ררת אל מסלול הנחת המתכתי. נראה כי הגיע הסוף.

שלמה עצר את נשימתו, סובב בקדחתנות את המקו לכיוון ההפוך. אט-אט החל המטוס מתיישר. באותה שנייה נגעו גלגליו במסלול. הנחיתה הצליחה.

במגדל הפיקוד נשמו המפקד ואנשי הטיסת לרוחה. כל הזמן עקבו אחר תנועות ה-מטוס ולא אחד מהם סינן בין שינוי: "לעזא-זל! שיעזוב את המטוס המטונף. שיקפוץ!" כעבור יומיים חישבו ומצאו כי נחיתתו של הניג היתה הנחיתה הראשונה בתולדות הטיס שבוצעה בהצלחה ללא מוטי-הגה.

"רוצה להיות טייס?"

מ'י שהכיר את שלמה תכול-העניינים, לא הופתע מהמעשה. חבריו ב-קיבוץ השומר הצעיר נן-שמואל קיבלו את הדבר בגאווה מובנת מאליה. הם הכירו אותו מיום היותו במשק, לפני 29 שנה.

כיום, לאחר ארבע שנות טיסה, שוב יושב שלמה במשק. הוא יצא משם לפני חמש שנים, כאשר הוטל על הקיבוץ למלא את מיכסת המגויסים השנתית. אז חזר משלי-חותו כמדריך בקן השומר הצעיר בתל-אביב, התייצב במחנה הקלט של צה"ל.

במיבחן הססיכורטני נמצא מתאים לקורס טיס. "אתה רוצה להיות טייס?" שאלו אותו. כן, הוא היה מוכן בהחלט. הוא הספיק לש-מוע שקורס טייסים הוא אחד המיבחרים הי-קשים ביותר בצה"ל. הוא גם זכר כיצד, בימי מלחמת העצמאות, רבץ במשלטים ליד משקו שעה שמעליו הבריכו מטוסי-קרב ישראליים. הוא גם ידע כי את תקופת שירותו הצבאי לא יבלה בגיב נוח במחנה עורפי. קורס ה-טיס בא כאילו לפי הזמנה.

חבריו לקורס קראו לו "אבא" כי היה ה-מבוגר בין החניכים. הוא גם זכה, בסיים הקורס, להיבחר כחניך מצטיין. הרמטכ"ל ענד את הכנפיים כמו ידיו על חזהו.

רוכב על העולם

היה זה קורס קשה ביותר. בקורס קצי-נים רגיל, יש לחניך סיכויים טובים ל-הצליח: דרושים לו רק מעט כשרון וכוח רצון. לא כן בקורס טיס. בחורים מצויינים, בעלי השכלה ורמה שכלית גבוהה, המשתד-לים בכל כוחם לעבור את הקורס, אינם יוד-עים עד ליום האחרון אם יצליחו או לא. כי את התכונות הדרושות לטיס קרבי אי-אפשר להגדיר. אפשר רק לקבוע את מציאותן או העדרן.

טיסתו הראשונה של שלמה היתה חזויה

לבסוף בא היום הגדול: המיבחן הסופי. שלמה התיישב במטוס, אחירו הבוחן. הוא נתן הוראות, שלמה מלא אותן. לצלול, ל-התהפך, לעלות. שלמה הניג היה עתה טייס מושלם.

סכנה באויר

כטיס קרבי רגיש שלמה לא פעם את משק כנפי המוות. פעם, בשעת ירייה למטרה, נשתרבע בזנב מטוסו שרוול המטרה, העשוי מברז. שלמה ניסה להרחיק גובה, כיוון את מטוסו אל הבסיס. המטוס רעד כולו, כאילו עמד להתפרק כל רגע. למזלו, השתחרר השרוול הארוך כעבור כמה דקות, השליטה על המטוס חזרה שוב לידי הטיס הנרגש.

פעם אחרת שמע חריקה קטנה במנוע. תוך שניות היה עליו לקבוע את הסיבה, להחליט איזו פעולה עליו לנקוט. היסוס קל דיו לגרום להתרסקות המטוס. אולם באוויר, ב-מתח העל-אנושי של נהיגת מטוס-קרב, שניה היא פרק-זמן ארוך מאד. שלמה הצליח להש-תלט על מטוסו.

כיום, במשק, מעיקה עליו לפעמים ההר-גשה כאילו קוצצו כנפיו. "אילו היה שדה תעופה קטן ליד הבית", התגעגע, "הייתי עולה לטוס כל יום אחרי העבודה."

אולם הוא ינדע כי מעמדו כבנאי במשק אינו אלא זמני בלבד. בין הצורך של הקיבוץ בכוח אדם, לבין צרכי חיל-האוויר, הושגה פשרה. ברגע ששלמה הניג יהיה שוב נחוץ ליד הגה הספיטפייר, הוא יהיה שם.

עמוקה. "פתאום ראיתי את גבעות הגליל מתחת, את הכבישים, משקים ומכוניות. היתה זו הפעם הראשונה שססתי בחיי. הרגשתי שאני רוכב על העולם."

היתה זו טיסה נעימה במיוחד. שלמה נסע כאיש כבוד, המדריך עשה את הכל. הטיסות הבאות לא היו נעימות כל כך. המדריך צעק, הקפיד, גער. "בקיצור", קבע שלמה, "מזיעים דם!"

ובמשך כל הזמן רשמו המדריכים את ה-ערותיהם בגליון החניכים. כל טעות, כל חולשה, נרשמה. היה זה דבר אכזרי — אולם אכזרי פי כמה להסמיק טייס שאינו שולט בכל אלף אלפי סודות הטיס. כי לא יתכן טייס בינוני או גרוע. הוא חייב להיות מער-לה — או להתרסק עם מטוסו. האחריות רח-בצת תמיד על המדריך.

הטיסה הצליחה

יסת-היחיד נערכה מוקדם בקורס. מס-פר שלמה: "זה היה במטוס פריז מוס פשוט. למען האמת פוחדים לא מעט. אבל בכל זאת הרגשה נפלאה. אין מורדך, אין צעקות. ואם לא עושים שגיאות גוראות וטפשויות במיוחד, אין סכנה למות בטיסת-הסולו הראשונה."

הוא הקיף את שדה התעופה הקפה אחת, נחת שוב על המסלול. הטיסה נסתיימה בהצ-לחה. על הקרקע קיבלו חבריו את פניו בדלי מים צוננים, בעטו בו כאוות נפשם. שלמה לא התרגז. להיפך: הוא שמח לעבור את הטכס המסורתי המציין את סיומה ה-מוצלח של טיסת-הסולו הראשונה.

הארם והמדרה. שלמה הניג לבוש מדי טייס מלאים, עומד ליד מטוס-הקרב שלו, מטיפוס ספיטפייר. כחניך מצטיין הדריך גם טייסים רבים אחריו לשלימות הדרושה כדי לנהוג בבטחון מטוס-קרב באוויר. יחד בחיל-האוויר הישראלי, חובקים עתה תלמידי בית חצי שנה.